

4/2022

Zpravodaj České geologické služby

Svět geologie

AKTUÁLNĚ

**Jakub Hruška hovořil v Seznam Zprávách
o příčinách i následcích požáru
v NP České Švýcarsko str. 4**

NAŠE TÉMA

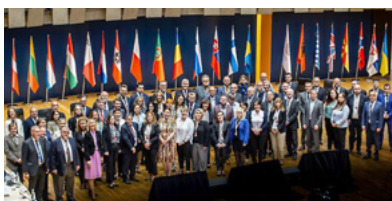
Česká geologická služba
vykonala další inspekci
v dole Turów
str. 3

VÍTE, ŽE...?

**Megalitické památky
jsou nově v aplikaci
Geologických zajímavostí ČR str. 6**

Geologická expedice
Mongolsko 2022
se zdařila str. 5

Prezentace Zdeňka Venery
na konferenci Surovinová
bezpečnost Evropy str. 10

Animace Kontaminace
podzemních vod v důsledku
havárií v dopravě str. 8

Naše téma

- 3 Česká geologická služba vykonala další inspekci v dole Turów

Aktuálně

- 3 Využití geotermální energie v ČR hodnotil Antonín Tým v pořadu Rozstřel
- 4 Zástupci České geologické služby jednali v Indonésii o možnostech spolupráce v surovinové politice
- 4 Jakub Hruška hovořil v Seznam Zprávách o příčinách i následcích požáru v NP České Švýcarsko
- 5 Geologická expedice Mongolsko 2022 se zdařila
- 5 Zdeněk Venera zhodnotil stávající opatření dolu Turów
- 6 Česká geologická služba zveřejnila Plán rovných příležitostí na léta 2022–2027

- 7 Devonský park na Science festivalu na Desítkce

- 7 Uskutečnil se 4. veřejný seminář projektu recomine Sasko – Česko

- 8 Hydrogeologický a inženýrskogeologický kongres v Ústí nad Labem proběhl úspěšně

- 9 Vyšly první dva svazky edice Osobnosti české geologie

- 9 Vyšla monografie o vápnitých nanofosiliích ve svrchnokřídových sedimentech České republiky

- 10 Workshop „Advanced Training Programme on Granites and Related Rocks“ se uskutečnil v indickém Nainitalu

- 10 Prezentace Zdeňka Venery zazněla na konferenci Surovinová bezpečnost Evropy

Víte, že...?

- 6 Megalitické památky jsou nově v aplikaci Geologických zajímavostí ČR
- 7 Česká geologická služba uveřejnila animaci vzniku Velkého Roudného
- 8 Česká geologická služba uveřejnila animaci *Kontaminace podzemních vod*

Geopozvánka

- 10 Pozvánka na fotografickou výstavu *Z historie kladenských uhlen*

Nové mapy a knihy

- 11–13 Nabídka z vydavatelství

Geologické zajímavosti České republiky

- 13 Skalní věž Špičák u Střezivojic
- 14 Velká a Malá Buková

Jsme tu pro vás

- 15 Aplikace, videa, krizová linka

Česká geologická služba vykonala další inspekci v dole Turów

Česká geologická služba vykonala již druhou inspekci v dole Turów. Devítičlenná skupina specialistů navštívila 19. a 20. července lokality významné pro posouzení efektu zdejší těžby na stav podzemních vod na našem území. Hodnotící mise byla realizována na základě dohody mezi Českou republikou a Polskem o řešení vlivů těžební činnosti v tomto hnědouhelném dole poblíž českých hranic.

Nový monitorovací vrt HPP 27/51 (foto ČGS).

Z hodnotící mise vypracovala Česká geologická služba [zprávu](#), která dokumentuje probíhající spolupráci obou stran a shrnuje nejnovější hydrogeologické údaje i metody jejich získávání. Jak ze zprávy rovněž vyplývá, polská strana vznesla podnět k vytvoření expertní skupiny pro problematiku podzemních vod v okolí dolu Turów. Cílem by bylo sjednocení pohledu na klasifikaci jednotlivých kolektorů podzemní vody a vyhodnocení stavu monitorovacích vrtů ve společné česko-polské monitorovací síti.

Celé znění [zprávy](#) je ke stažení prostřednictvím QR kódu.

Autor: Klára Froňková

Zpráva
z 2. hodnotící mise
v dole Turów

Využití geotermální energie v ČR hodnotil Antonín Tym v pořadu Rozstřel

Geotermální energii lze využít
na vytápění i chlazení budov

Zdroj: iDnes.tv

Antonín Tym z České geologické služby a z České geotermální asociace hovořil o budoucích možnostech využití geotermální energie ve zpravodajském pořadu [Rozstřel](#) na serveru iDnes.tv.

Specialista na geotermální energii vysvětlil, jaké podmínky v této oblasti panují v České republice a v čem spočívají technologické nástrahy. Také objasnil, jakými cíli se zabývá národní výzkumná infrastruktura RINGEN (Research INfrastructure for Geothermal ENergy) v Litoměřicích, do jejíchž aktivit se Česká geologická služba zapojila.

Autor: Klára Froňková

Zástupci České geologické služby jednali v Indonésii o možnostech spolupráce v surovinové politice

Odbor surovinové politiky MPO ve spolupráci se Zastupitelským úřadem MZV ČR v Jakartě zorganizoval ve dnech 18.–22. 7. 2022 česko-indonéské obchodní fórum. Mise, vedená ředitelem odboru Pavlem Kavinou, se uskutečnila v rámci projektu ekonomické diplomacie Představení potenciálu českých firem v oblasti těžby a zpracování nerostných surovin v Indonésii.

Na jednání participovala i Česká geologická služba a zástupci dalších českých firem a asociací. Česká geologická služba je potenciálním partnerem především pro indonéskou Geological Agency v Bandungu. Spolupráce byla diskutována v oblasti rozvoje informačních systémů a GIS, využití geotermálních energií, zachytávání a ukládání oxidu uhličitého, ložiskového průzkumu a mapování a inventarizace zásob strategických nerostných surovin. Potenciál českých technologií pro těžbu a zpracování nerostných surovin i dosažené úspěchy jednání shrnuje [tisková zpráva](#) Ministerstva průmyslu a obchodu i [článek](#) na webu Ministerstva zahraničních věcí.

Autor: Klára Froňková

Tisková zpráva MPO z oborové mise z oblasti surovinového a dŕlného prŕmyslu do Indonézie

Čeští těžaři dobývají
Indonésii – článek
na webu MZV

Čeští těžaři dobývají Indonésii

28.07.2022 / 08:12 | Aktualizováno: 01.08.2022 / 07:47

Kovidové době zavazdlo se do Indonésie vypravila podnikatelská mise zaměřená na oblast těžby a zpracování nerostných surovin vedená zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky. Zájem o na nerosty bohatý region indonéského souostroví je ze strany českých těžbařů dlouhodobý, a nejen díky letošní podpoře z finančních nástrojů PROPEL jen tak nepoleví.

Indonésie byla a je neoddiskutovatelně bohatě i nadále významným hráčem na poli světové těžby, zejména pak s ohledem na zásoby uhlí, meďi, zlata, cínu, bauxitu a niklu. Právě nerostové suroviny vývozu indonéského exportu, a to i přes menší skutečnost relativně nízkých investic do tohoto odvětví v posledních letech. Těžba zůstává klíčovým sektorem, který připravlá růst HDP, vývoz, státním příjmem, zaměstnání a rozvoji řady odvětví regionů – zvláště v Východní Kalimantan, ostrov Rane, Jambi, Maluku, Papua, východní Sumatra, Bantaru indonéského těžařského sektoru čítá přesně 1600 správních regionů, z toho jsou 1000 v oblasti těžby křemíku, křemíku, selenu, cínu a dalších nerostů. V světových těžebních aktivitách indonéské firmy vedou k dvakrát nad optimálními těžebními procesy a intenzifikací těžby. Česká těžařská mise tak byla ve správný čas na správném místě.

[illegible]

Hlavním bodem programu byla ovšem návštěva jedné z největších tepelných ústředních elektráren na světě, Surabaya v oblasti Banten. Velvyslanectví České republiky v Jakarta se tak podařilo zajistit vstup do strategicky významné zóny, jakož i přímé rozhovory s nejvyšším managementem elektrárny. A nyní se již hovoří o možnosti navázat incomingovou misí do České republiky. Nechyběly ovšem ani expertní rozhovory mezi zástupci *České geoteknické služby* a jejího protějšku

Jakub Hruška hovořil v Seznam Zprávách o příčinách i následcích požáru v NP České Švýcarsko

Prof. Jakub Hruška z České geologické služby a Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd ČR byl hostem [Seznam Zpráv](#), kde upozornil na fakt, že požár v Českém Švýcarsku je projevem změn klimatu. Vědecká obec na tuto skutečnost upozorňuje již delší dobu. Jaké jsou podle Jakuba Hrušky další faktory masivního šíření požáru a jaké důsledky situace může přinést, se dozvíte v rozhovoru s názvem [Kdo a co může za zážázu v Českém Švýcarsku?](#)

Autor: Klára Froňková

Kdo a co může za zkázu
v Českém Švýcarsku?
Musíme změnit zákony,
říká vědec

Foto: Barbora Sochorová, Seznam Zprávy

Geologická expedice Mongolsko 2022 se zdařila

Po dvouleté covidové přestávce se v červenci 2022 podařilo opět zorganizovat geologickou expedici do Mongolska. Pod vedením prof. K. Schulmanna a doc. O. Lexy pracovali experti ČGS, UK, Geologického institutu Mongolské akademie věd a studenti Mongolské univerzity vědy a technologií podél několik set kilometrů dlouhých geologických profilů mezi vulkanity Zaaltajské Gobi na jihu a sedimenty Mongol-ochotského oceánu na severu. Geologické fenomény byly stejně jako v předchozích letech umocněny dechberoucí mongolskou krajinou a nečekanými zážitky při setkávání s místními pastevci. Vyvrcholením expedice byl pracovní oběd s nestorkou mongolské geologie prof. O. Gerel a ředitelkou Geologického institutu MAS paní Odgerel. Výzkumy v Mongolsku jsou stěžejním pilířem projektu GAČR EXPRO 19-27682X „Hlavní mechanismy periferálního kontinentálního růstu během superkontinentálního cyklu“.

Autor: Pavel Hanžl

Geopozvánka

Pozvánka na fotografickou výstavu *Z historie kladenských uhlen*

Česká geologická služba srdečně zve na výstavu fotografií Vladimíra Žáčka *Z historie kladenských uhlen*. Vernisáž výstavy se uskuteční 6. října v 15 hod. v Geologickém knihkupectví (Klárov 3, Praha 1).

Výstava potrvá do 30. ledna.

Autor: Klára Froňková

Zdeněk Venera zhodnotil stávající opatření dolu Turów

Ředitel České geologické služby Zdeněk Venera poskytl [vyjádření](#) České televizi k dosavadním účinkům podzemní bariéry, kterou vybudoval polský důl Turów kvůli ochraně českých podzemních vod v důsledku těžby. Analýza dat, která Česká geologická služba získala z polské strany, ukázala, že vývoj hladin podzemní vody značně kolísá. Jaká je predikce stabilizace a dalšího vývoje hladin a v jakém časovém horizontu, sděluje Zdeněk Venera v článku [Hladina vody v okolí Turówa kolísá i po vybudování ochranné bariéry](#).

Hladina vody
v okolí Turówa
kolísá i po vybudování
ochranné bariéry

Autor: Klára Froňková

Víte, že...?

Megalitické památky jsou nově v aplikaci Geologických zajímavostí ČR

Do popularizační aplikace [Geologické zajímavosti ČR](#) byla přidána nová vrstva **Megality**, která obsahuje mapové znázornění pravěkých kamenných památek na území Čech, ať už menhirů, kamenných stél nebo kamenných řad.

U každého megalitu je jeho lidový název, informace o rozměrech a popis horniny, která byla použita, včetně jejího petrologického určení a pravděpodobného stáří, a také předpokládaná oblast jejího původního výskytu. Většina znázorněných megalitů, pokud se je podařilo v terénu dohledat, obsahuje fotografii, případně i odkaz na další fotografie ve fotoarchivu. Vybráno podle Šarič, R. a Štěpánek, P. (2001): *České megality*, Matera, 64 str., kde je možné najít další informace, nákresy a starší fotografie.

Tato data nejsou jen geologicky zajímavá, ale mohou posloužit i v archeologickém výzkumu při hledání odpovědí na otázky týkající se účelu, původu a stáří megalitických staveb. Jde zřejmě o pouhý zlomek původního počtu těchto prehistorických staveb, které, i vzhledem k tomu, že se jedná o vzácné doklady naší dávné minulosti, zasluhují naši úctu a ochranu.

V současné době je možné ve společnosti zaznamenat zvýšený zájem o toto téma, což dokládá množství novodobých kamenných staveb na mnoha místech České republiky (ty nebyly do mapy zahrnuty). Nabízený přehled by tak měl přispět k lepší informovanosti o těchto původních záhadných „kamenech“ a většímu porozumění jejich významu.

Autor: Markéta Vajskebrová

Česká geologická služba zveřejnila Plán rovných příležitostí na léta 2022–2027

ČESKÁ
GEOLOGICKÁ
SLUŽBA

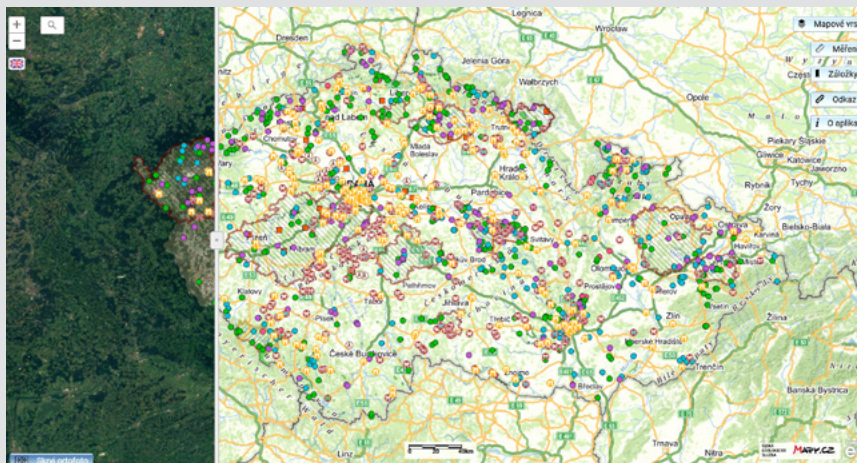
Česká geologická služba (ČGS) uveřejnila [Plán rovných příležitostí \(Equal Opportunity Plan – EOP\) pro Českou geologickou službu na léta 2022–2027](#). Dokumentem ČGS deklaruje souhlasný postoj k rovnému zacházení, zákazu diskriminace a vyrovnávání příležitostí. Za účelem zjištění a posouzení současného stavu si ČGS nechala v červnu vypracovat externím týmem odborníků audit rovných příležitostí, který se věnoval široké škále témat spojených s rovnými příležitostmi a genderovou rovností na pracovišti – například diverzitě pracovních týmů, kariévnímu růstu, negativním jevům na pracovišti včetně sexuálního obtěžování, rozvoji a vzdělávání, odměňování a hodnocení nebo sladování pracovního a osobního života.

Zhotovením plánu ČGS usiluje o vytvoření otevřeného, tolerantního a respektujícího prostředí, které vylučuje jakoukoliv formu diskriminace, ať již na základě genderové či jiné odlišnosti. Jedná se o zavazující hodnoty na národní, evropské i mezinárodní úrovni, ke kterým se Česká geologická služba hlásí.

Autor: Klára Froňková

Plán rovných příležitostí
(Equal Opportunity
Plan – EOP) pro Českou
geologickou službu
na léta 2022–2027

Geologické
zajímavosti ČR

Devonský park na Science festivalu na Desítcce

V sobotu 3. 9. 2022 se v areálu Gutovka uskutečnil Science festival na Desítcce, jehož cílem bylo zpřístupnit poznatky vědy zábavnou cestou. Na akci bylo prezentováno dvacet originálních vědeckých stanovišť. Jedním z nich byl i Devonský park (organizovaný pracovníci Oddělení sbírek a hmotné dokumentace), kde mohli zájemci nahlédnout na dno tropického moře a zkoumat korálový útes starý 410 milionů let. Sobotní akce přilákala více než 3 000 návštěvníků a paleontologický stánek ČGS přitahoval mimořádnou pozornost.

Autor: Martina Nohejlová

Uskutečnil se 4. veřejný seminář projektu recomine Sasko – Česko

Ve dnech 7. a 8. září 2022 se na Cínovci v Hotelu Pomezí uskutečnil 4. veřejný seminář projektu recomine Sasko – Česko na téma „Těžba a zpracování cínových a lithných rud na Cínovci/Zinnwald regionu“.

Pořadateli semináře byly Česká geologická služba ve spolupráci s Helmholtz Institutem Freiberg für Ressourcenttechnologie a Wirtschaftsförderung Erzgebirge GmbH. Semináře se celkem zúčastnilo 71 účastníků z české a německé strany. Za ČGS účastníky semináře přivítal dr. Vít Štrupl, v rámci přednášek přednesla referát dr. Štěpánka Mrázová a Ing. František Pticeň. Během diskusních bloků byly navázány kontakty s dalšími saskými institucemi a firmami a vymezena možná témata spolupráce v oblasti Krušných hor a Cínovce. Projekt je financovaný z Evropského fondu pro regionální rozvoj, z Programu spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko 2014–2020.

Autor: Štěpánka Mrázová

Víte, že...?

Česká geologická služba uveřejnila animaci vzniku Velkého Roudného

[Animace](#) znázorňuje geologický vývoj jedné z nejmladších sopek u nás – Velkého Roudného v Nížkém Jeseníku. Zobrazuje například jednotlivé lávové proudy, které utvářely morfologii oblasti. [Animace](#) rovněž postihuje zajímavý fakt, kterým je ojedinělá zachovalost tohoto stratovulkánu, jenž v místě vytváří výraznou krajinnou dominantu. Odbornou spolupráci zajistil Vladislav Rapprich.

Autor: Klára Froňková

Víte, že...?

**Česká geologická služba uveřejnila animaci
Kontaminace
podzemních vod
v důsledku havárií
v dopravě**

Další animace, kterou Česká geologická služba publikovala, znázorňuje vliv horninového prostředí na šíření kontaminace, a to se zvláštním zřetelem k prostředí krasových oblastí. Odbornou spolupráci zajistili Pavel Müller a Roman Novotný.

Autor: Klára Froňková

Kontaminace
podzemních vod
v důsledku havárií
v dopravě – animace
na kanále YouTube

Hydrogeologický a inženýrskogeologický kongres v Ústí nad Labem proběhl úspěšně

Ve dnech 6. až 9. září 2022 proběhl v Ústí nad Labem na půdě UJEP společný XVI. hydrogeologický a IV. inženýrskogeologický kongres. Hlavními pořadateli byly Česká asociace hydrogeologů a Česká asociace inženýrských geologů. Záštitu nad kongresy převzali ředitel České geologické služby Mgr. Zdeněk Venera, Ph.D., a ředitel Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, v. v. i., Ing. Tomáš Urban. Tradičního vrcholného odborně-společenského setkání specialistů z oborů hydrogeologie, inženýrské geologie a dalších aplikovaných geologických disciplín se zúčastnilo téměř 350 odborníků.

Cílem největšího letošního setkání bylo zhodnotit vývoj v oborech aplikované geologie za uplynulé roky a prodiskutovat jejich budoucí směřování. Hydrogeologie, inženýrská geologie a další aplikované geologické obory řeší celospolečensky velmi důležité úkoly – namátkou lze uvést zajišťování zdrojů pitné vody, řešení znečištění životního prostředí, průzkumy pro pozemní, liniové i podzemní stavby, řešení svahových pohybů a stability svahů, adaptační opatření na klimatické změny, odstraňování následků důlní činnosti nebo průzkumy pro hlubinná úložiště radioaktivního odpadu. Součástí kongresového programu bylo i předání profesních ocenění za celoživotní přínos oborům. V inženýrské geologii je to Cena akademika Quida Záruby, kterou letos obdržely Anna Abramčuková a Jitka Dvořáková, v hydrogeologii Cena profesora Oty Hynie, kterou získali Zbyněk Hrkal, Vojtěch Kněžek, František Pastuszek, Josef Slavík a Daniel Smutek. Česká geologická služba měla na kongresu poměrně velké zastoupení jak v obecnosti, tak v příspěvcích. Prezentováno bylo celkem šest příspěvků a dva postery v hydrogeologické části, šest příspěvků a tři postery v inženýrskogeologické části a další příspěvek ve společné sekci. Kongres byl ukončen celodenními terénními exkurzemi. Inženýrskogeologická výprava směřovala na sesuv Stadice, aby tak po 54 letech realizovala exkurzi naplánovanou v rámci 23. mezinárodního geologického kongresu konaného v srpnu 1968 v ČR, která musela být tehdy zrušena v důsledku ruské okupace naší země. Další exkurzní lokalitou byla výstavba děčínského přivaděče k dálnici D8. V rámci hydrogeologické exkurze účastníci navštívili koupaliště Brná s geotermální vodou a významné vodárenské zdroje Velké Žernoseky a Vlastislav. Další konání kongresu, který už nyní patří z hlediska množství účastníků mezi ty nejúspěšnější, je plánováno na rok 2026.

Autoři: Petr Kycl, Josef Datel

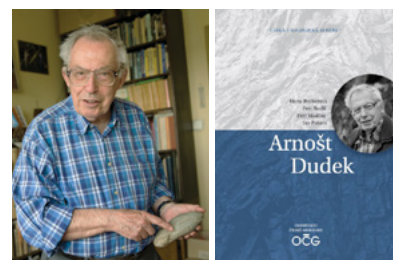
Vyšly první dva svazky edice Osobnosti české geologie

OSOBNOSTI
ČESKÉ GEOLOGIE
OČG

Pandemie covidu-19 – ať už přímo, nebo nepřímo – způsobila citelné ztráty také mezi našimi geology, a tak se v nedávné době na redakčním obzoru objevily hned čtyři vzpomínkové monografie. Vznik celé edice, nazvané Osobnosti české geologie, se pak přímo nabízel, zvláště když svazky podobného ražení i formátu již v minulosti ve vydavatelství ČGS vycházely. Nová ediční řada volně navazuje na několik předchozích publikací věnovaných významným českým geologům, jako byli například František Pošepný, Radim Kettner nebo Quido Záruba, jež vyšly v rozmezí let 1983–2000.

První svazek je věnován životu a dílu doc. RNDr. Arnošta Dudka, DrSc., jeho podstatnou součástí je kromě biografie a vzpomínek kolegů také rozsáhlá bibliografie, která sama o sobě svědčí o mimořádném díle tohoto vědce a pedagoga. Hned za ním následuje monografie věnovaná našemu dalšímu dlouholetému kolegovi doc. RNDr. Zdeňku Kukalovi, DrSc., který se kromě geologie zabýval i oceánologií a patřil také mezi přední popularizátory oboru. Na Zdeňka Kukala v ní mimo jiné v rozsáhlejší stati vzpomíná i jeho vlastní syn, a to velmi otevřeně, vtipně a poutavě – stylem, který si v ničem nezadá s literárními výkony jeho otce. Text publikací OČG je bohatě doprovázen mnohdy unikátními historickými fotografiemi z osobních i jiných archivů a také přehledným závěrečným kalendářem, které – stejně jako bibliografii – v obou případech zpracovala RNDr. Hana Breiterová. Nová ediční řada bude v dohledné době pokračovat svazky věnovanými Vladimíru Prouzovi a Ferry Fediukovi. Zájemci o tyto publikace si je mohou objednat prostřednictvím našeho internetového obchodu nebo v Geologickém knihkupectví na Klárově.

Autor: Petr Maděra

Edice Osobnosti
české geologie

Vyšla monografie o vápnitých nanofosiliích ve svrchnokřídových sedimentech České republiky

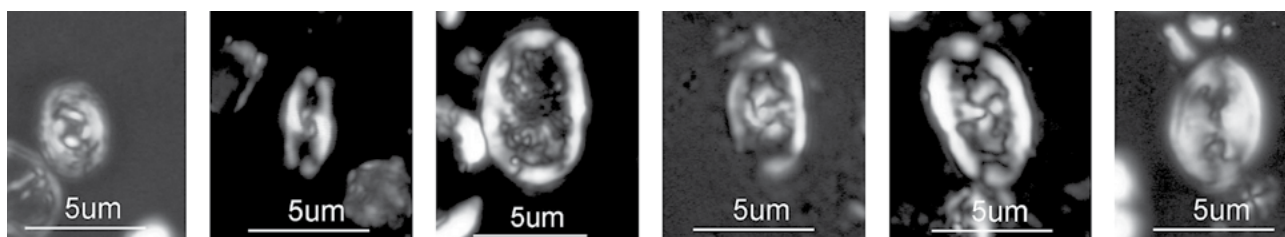
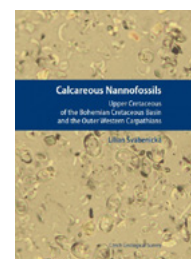
Česká geologická služba vydala publikaci Lilian Švábenické **Calcareous Nannofossils. Upper Cretaceous of the Bohemian Cretaceous Basin and the Outer Western Carpathians.**

Kniha podává přehled o vápnitých nanofosiliích a biostratigrafických korelacích v epikontinentálních sedimentech svrchního cenomanu až coniaku české křídové pánve a ve flyšových sedimentech cenomanu až maastrichtu vnějšího pásma Západních Karpat na území České republiky.

Pozornost je věnována vápnitým nanofosiliím v hraničních intervalech stupňů svrchní křídvy, včetně hranic alb-cenoman a maastricht-dan, signálu změn paleoprostředí prostřednictvím kvantitativních výkyvů *Braarudosphaera bigelowii* nebo postupnému pronikání chladnomilných druhů do sz. oblasti Tethys v campanu a maastrichtu. Uvedeno je i srovnání s gousauskou křídou Severních vápencových Alp.

Text knihy doplňuje 14 obrázků (mapy a korelační schémata), 12 distribučních tabulek a 15 fototabulí. Monografie je dostupná v Geologickém knihkupectví a v e-shopu ČGS.

Autor: Klára Froňková

Workshop „Advanced Training Programme on Granites and Related Rocks“ se uskutečnil v indickém Nainitalu

V dnech 5. až 11. září 2022 se na Kumaunské univerzitě v Nainitalu (Uttarakhand – Indie) konal týdenní workshop „Advanced Training Programme on Granites and Related Rocks“. Byl určen doktorandkám a mladým vědkyním (do 40 let věku) a byl sponzorován programem KIRAN (Knowledge Involvement in Research Advancement through Nurturing) z prostředků DRT (Department of Science and Technology, Dillí). Po celý týden se 20 účastnic, vybraných ze 14 univerzit a geovědních institucí po celé Indii, vzdělávalo při ranních přednáškách a odpoledních praktických cvičeních.

Zahraniční lektori z Francie, Itálie, Jižní Afriky, Švýcarska, USA a České republiky pokrývali nejrůznější aspekty a metodiky studia granitoidních hornin, od práce v terénu, přes interpretaci strukturních a geofyzikálních dat, studium petrologie a fluidních/taveninových inkluzí, horninovou geochemii, geochronologii a izotopovou geologii až po termodynamické a geochemické modelování magmatických procesů. Následující týden pak následovala povedená terénní exkurze do Kumaunského Himálaje, kde jsme měli možnost studovat terénní vztahy, strukturu a litologickou náplň hlavních příkrovů Nízkého Himálaje a magmatický vývoj jeho zdrojových oblastí.

Od samého začátku nás nadchla nejen skvělá organizace a pohostinnost pracovníků Kumaunské univerzity (v čele s nepřekonatelným prof. Santoshem Kumarem), ale i dobrá úroveň znalostí účastnic, na které se dalo stavět. Nejlepší byla ovšem jejich pracovitost a chuť učit se nové věci; jejich entuziasmus byl nakažlivý i pro nás, lektory. Doufám pevně, že se od nás nejen něco užitečného naučily, ale také že jsme naší akcí aspoň trochu přispěli k odstranění některých bariér a genderových stereotypů, které z indické společnosti ještě zcela nevymizely.

Autor: Vojtěch Janoušek

Prezentace Zdeňky Venery zazněla na konferenci Surovinová bezpečnost Evropy

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR uspořádalo dne 12. 9. 2022 v rámci českého předsednictví EU celoevropskou konferenci s názvem Surovinová bezpečnost Evropy. Cílem jednání byly návrhy konkrétních kroků k posílení surovinové bezpečnosti EU.

V průběhu konference zazněla prezentace ředitele České geologické služby Zdeňky Venery v podání RNDr. Zbyňky Gabriely, CSc., která sumarizovala odborná geologická stanoviska k posílení surovinové soběstačnosti Evropy.

Bližší informace o průběhu a závěrech konference přináší [tisková zpráva](#) Ministerstva průmyslu a obchodu.

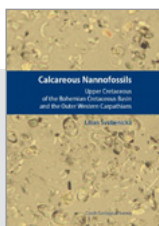

Konference Surovinová bezpečnost Evropy, zdroj: MPO

Tisková zpráva
MPO

Autor: Klára Froňková

Calcareous Nannofossils. Upper Cretaceous of the Bohemian Cretaceous Basin and the Outer Western Carpathians

Publikace podává přehled o vápnitých nanofosiliích a biostratigrafických korelacích v epikontinentálních sedimentech svrchního cenomanu až coniaku české křídové pánve a ve flyšových sedimentech cenomanu až maastrichtu vnějšího pásma Západních Karpat na území České republiky. Uvedeno je i srovnání s gousauskou křídou Severních vápencových Alp. Pozornost je věnována vápnitým nanofosiliím v hraničních intervalech stupňů svrchní křídý, včetně hranic alb-cenoman a maastricht-dan, signálu změn paleoprostředí prostřednictvím kvantitativních výkyvů Braarudosphaera bigelowii nebo postupnému pronikání chladnomilných druhů do sz. oblasti Tethys v campanu a maastrichtu. Kniha má 143 stran, 14 obrázků (mapy a korelační schémata), 12 distribučních tabulek a 15 fototabulí. Vyšla v angličtině.

330 Kč

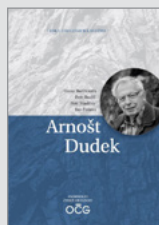

Bulletin of Geosciences 2022/1

Editor: Jiří Frýda a Štěpán Manda

Bulletin of Geosciences je mezinárodním odborným časopisem přinášejícím nová pozorování, principy a interpretace z různých geovědních oborů. Časopis je vydáván čtvrtletně Českou geologickou službou a obsahuje původní články, diskuse a knižní recenze. Bulletin (Věstník) vychází pod různými jmény od roku 1925.

450 Kč

Osobnosti české geologie: Arnošt Dudek

Hana Breiterová, Petr Budil, Petr Maděra, Jan Pašava

Útlou monografií věnovanou životu a dílu doc. RNDr. Arnošta Dudky, DrSc., počíná naše nově vzniklá ediční řada Osobnosti české geologie. Její podstatnou součástí je kromě biografie a vzpomínek kolegů také rozsáhlá bibliografie, která sama o sobě svědčí o mimořádném díle tohoto významného vědce a pedagoga.

95 Kč

Osobnosti české geologie: Zdeněk Kukal

Zdeněk Kukal ml., Hana Breiterová, Petr Maděra et al.

Jedním z prvních svazků nové edice Osobnosti české geologie je zákonitě monografie věnovaná životu a dílu významného českého geologa, oceánologa, pedagoga a popularizátora věd o Zemi doc. RNDr. Zdeňka Kukala, DrSc. Jeho kariéra je spjata s Českou geologickou službou, kam nastoupil hned po studiu, v letech 1992–1997 pak byl jejím ředitelem. Specializoval se na sedimentologii a jako jeden z prvních Čechů také na oceánologii a mořskou geologii.

Doc. Kukal byl známým popularizátorem geologie a plodným spisovatelem, jenž za svůj život publikoval na 350 vědeckých prací a stovky populárně-vědeckých článků, 20 odborných knih (např. Základy oceánografie, Rychlost geologických procesů, Horninové prostředí – jeho stav a ochrana) a přibližně stejné množství knih populárně-vědeckých, včetně těch pro děti (Atlantis, Geologická paměť krajiny, Člověk a kámen, Přírodní katastrofy, Geologická abeceda). Tentokrát je monografie OČG kromě obvyklé stručné biografie, vzpomínek kolegů a kompletní bibliografie obohacena o rozsáhlou stať, v níž na Zdeňka Kukala vzpomíná jeho vlastní syn, a to velmi otevřeně, vtipně a poutavě – stylem, který si v ničem nezádá s literárními výkony jeho otce.

135 Kč

Zprávy o geologických výzkumech, ročník 55/1/2022

Editor: Tamara Sidorinová

Zprávy o geologických výzkumech seznamují širokou veřejnost s aktuálními poznatky z pestré škály geologických oborů. Čtenáři zde naleznou výsledky výzkumů univerzitních a akademických pracovišť, státních institucí i soukromých společností. Příspěvky jsou přehledně členěny do jednotlivých tematických bloků – regionální geologie, stratigrafie, kvartér, inženýrská geologie, paleontologie, mineralogie, petrologie, geochemie, hydrogeologie, nerostné suroviny, geofyzika, informatika a výzkumy v zahraničí. Uveřejněné články se vyznačují vysokou odborností, která je garantována recenzním řízením. Celobarevná publikace s anglickými abstrakty je zařazena do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik, schváleného Radou vlády pro výzkum, vývoj a inovace. Poradní sbor CSAB (Content Selection and Advisory Board) doporučil tento titul zařadit do Scopusu, za jehož obsah odpovídá Elsevier B.V.

295 Kč

GM 24-431 Šlapanice

Pavla Tomanová Petrová a kol.

Geologická mapa v měřítku 1 : 25 000 s textovými vysvětlivkami. Formát A4, mapa skládaná. Hlavní redaktor geologických map a vysvětlivek: RNDr. Vladimír Žáček
Recenzent: RNDr. Zdeněk Stráňák, DrSc.

690 Kč

GM 24-413 Mokrý – Horákov

Helena Gilíková, Jindřich Hladil a kol.

Geologická mapa v měřítku 1 : 25 000 s textovými vysvětlivkami. Formát A4, mapa skládaná. Hlavní redaktor geologických map a vysvětlivek: RNDr. Vladimír Žáček
Recenzent: RNDr. Zdeněk Stráňák, DrSc.

730 Kč

Jizerský coniac (HG rajon 4270)

Publikace vznikla v rámci projektu Rebilance zásob podzemních vod, který Česká geologická služba řešila v období 2010–2016. Hydrogeologický rajon 4420 o rozloze 152 km² je součástí svrchní vrstvy v rajonizaci (Olmer et al. 2006, podle vyhlášky č. 5/2011 Sb.) společně s vrstvou kvartérních akumulací. HGR 4420 tvoří stratigraficky definované svrchnoturonské a coniacské „patro“ geograficky ležící uvnitř HGR 4430 a odpovídající kolektoru D ve smyslu Herčíka et al. (1999). Pískovce kolektoru D se nacházejí v řadě erozí izolovaných výskytů, z nichž tři na levém břehu Jizery mají praktický význam. Hranice kolektoru D jsou dány nulovou mocností pískovců na okraji jednotlivých výskytů. Pod bází kolektoru jsou nepropustné až polopropustné vápnité jílovce a slínovce teplického až březenského souvrství, které představují podložní izolátor kolektoru D. O lokální netěsnosti tohoto izolátoru (dané místním snížením mocnosti) svědčí průběh hydroizopie z kolektoru C, naznačující, že jediným způsobem jeho dotace je přetékání podzemních vod z nadložního kolektoru D.

350 Kč

Geologické knihkupectví ČGS

Klárov 3, 118 21 Praha 1

Otevírací doba: Úterý – pátek 10.00–12.00 a 12.30–15.30

E-shop: <https://obchod.geology.cz>, e-mail: obchod@geology.cz, Tel.: +420 257 089 427

Křída Košáteckého potoka (HG rajon 4521)

Publikace vznikla v rámci projektu Rebilance zásob podzemních vod, který Česká geologická služba řešila v období 2010–2016. Hydrogeologický rajon 4521 o rozloze cca 338 km² leží v tektonicky velmi málo narušené nejjihnější části boleslavsko-mělnického zvodněného systému v pojetí Krásného et al. (2012). Z hlediska starší rajonizace (Olmer a Kessl et al. 1990) tvoří jihovýchodní část rajonu 452 a bilančního celku 1 – Křída pravostranných přítoků Labe (Herčík a kol. 1987, 1999). Ohraničení rajonu je dáno rozvodnicí Košáteckého potoka vůči okolním povodím, kromě jižní hranice, kterou definuje tok Labe jako regionální erozní báze. Území rajonu 4521 je budováno převážně sedimenty svrchnokřídového stáří – cenomanu až svrchního turonu. Z hydrogeologického hlediska lze v rajonu vyčlenit dva hlavní kolektory: bazální kolektor A (cenoman, perucko-korycanské vrstvy), který představuje HGR 4710, a hlavní (svrchní) kolektor C (turon, jizerské souvrství), oddělené od sebe izolátorem (slínovce bělohorského souvrství a prachovce ve stropu korycanských vrstev na severu). Vodohospodářsky nejvýznamnější nádrž podzemní vody je v kolektoru C.

350 Kč

Skalní věž Špičák u Střezivojic

Stojí za trochu námahy vyhledat jeden z nejkrásnějších útvarů svého typu v Kokořínsku – 16 m dlouhou a 13 m vysokou skalní věž Špičák u Střezivojic. Je tvořena křídovým hrubozrnným křemenným pískovcem jizerského souvrství stáří turonu, který je zpevněn železitými inkrustacemi červenohnědé až černošedé barvy. Vznikly tak pestré útvary tzv. skalních růží, drobných říms, krabičkovitých struktur, bizarních kruhovitých útvarů a sraštělých vrásek.

Autor: Markéta Vajskebrová

Foto: Pavla Gürtlerová, ČGS

Velká a Malá Buková

Velká a Malá Buková mezi Ralskem a Mimoní jsou dva nepříliš nápadné kopce schované mimo hlavní turistické trasy v bývalém vojenském újezdu Ralsko. Už jen z toho důvodu stojí za to je navštívit. Podobně jako okolní dominanty Bezděz či Ralsko vděčí tyto vršky za svůj vznik vulkanické aktivitě během neogénu, kdy bazaltové magma pronikalo na konci své cesty ze zemského pláště k povrchu skrz sedimentární horniny české křídové pánve. Slabě zřetelné, téměř vodorovné sloupce na skalce alkalického bazaltu těsně pod vrcholem Malé Bukové indikují, že pravděpodobně jde o krátkou žilu. Daleko atraktivnější je skála pomalu se odlamující od horninového podloží v prudkém severozápadním svahu nad stezkou obcházející vrch. Střídají se na ní vápnité, jílovité a křemenné pískovce jizerského souvrství české křídové pánve. Vulkanické brekie s komínem masivní lávy, částečně odtěžené starými lůmkami na vrcholu Velké Bukové, nejsou na první pohled příliš zajímavé, ale indikují, že jde o vulkanickou přírodní dráhu magmatu – sopouch. Dominantou vrcholu je mohutný jilm horský. Ruské nápisy na okolních bucích zase připomínají, že Ukrajina opravdu není daleko. Nepříjemné pocity ale vyváží pohledy na Ralsko, Břežský rybník i Máchovo jezero, Bezděz nebo Krkonoše s jarními zbytky sněhu.

Autor: Pavel Hanžl

Foto: Pavel Hanžl, ČGS

Mapové aplikace

Mapové aplikace nabízejí širokou škálu geovědních dat a informací, které ČGS dlouhodobě vytváří a spravuje v souladu s výkonem státní geologické služby. Jedná se zejména o primární mapové podklady, aplikovaná data a informace o geologické prozkoumanosti území ČR.
mapy.geology.cz

Nabídka dálkového přístupu k digitalizovaným archivním dokumentům

Nově jsou všechny digitalizované archivní dokumenty on-line přístupné pro registrované badatele z řad veřejnosti za paušální roční poplatek (1 000 Kč). Aktuálně je dostupných více než 48 000 závěrečných [zpráv a posudků uložených v Geofondu](#). Bližší informace o registraci a podmínkách zpřístupnění jsou uvedeny na webové stránce [Digitální archivy](#) (viz příložený QR kód).
www.geology.cz/extranet/sluzby/archivy/digitalni-archivy

Geologická olympiáda 2023

Další ročník Geologické olympiády je v běhu! Pro přihlášené účastníky je nově připravena doprovodná soutěž na téma „Proč se mi líbí geologie“. Pravidla jsou uveřejněna na webu Geologické olympiády. Web GO: <https://www.geologicka-olympiada.cz>

Rozcestník webových aplikací ČGS

Informace o výsledcích geologických prací a výzkumné činnosti ukládá Česká geologická služba do specializovaných databází, které uchovává v centrálním datovém skladu. Tato data jsou veřejnosti zpřístupněna prostřednictvím webových aplikací.
aplikace.geology.cz

Krizová linka pro havarijní sesuvy a skalní řícení +420 234 742 222

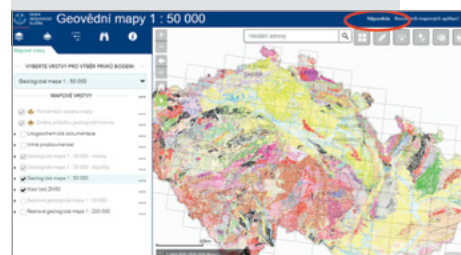
Linka slouží výhradně k ohlašování krizových havarijních situací v souvislosti se sesuvy a skalním řícením. Po zaznění signálu je třeba uvést své jméno, telefonický kontakt a popsat, co se stalo a kde. Pracovníci linky pak volajícího sami zkontaktují.

Registr svahových nestabilit

Česká geologická služba systematicky detailně mapuje, dokumentuje a digitálně zpracovává data o svahových nestabilitách v celé České republice. Web poskytuje aktuální a odborné údaje o nebezpečí porušení stability svahů.
geology.cz/svahovenestability

Krátká videa s návody, jak naplno využívat mapové aplikace ČGS

Potřebujete nalézt v libovolné mapové aplikaci ČGS konkrétní parcelu katastru nemovitostí? Chcete umět vytvořit odkaz na mapu se zajímavým detailem a ten poslat kolegovi nebo známému? Rádi byste si vytvořili tiskový výstup výřezu mapy, který si můžete uložit například do PDF? Nebo chcete umět rozšířit obsah mapy o další vrstvy či mapové služby? Tato i mnohá další [videa](#), která názorně ukazují práci s jednotlivými nástroji mapové aplikace, naleznete v nápovědě každé mapové aplikace nebo na odkaze v příloženém QR kódu.

Oznámení důlního díla

Aplikace je určena k oznamování starých důlních děl nebo jejich projevů na povrch.
app.geology.cz/dud_ozn

**ČESKÁ
GEOLOGICKÁ
SLUŽBA**

Svět geologie 4/2022, zpravodaj České geologické služby (čtvrtletník)
© Vydala: Česká geologická služba, Klárov 3, Praha 1, IČO: 00025798, dne: 11. 10. 2022
MK ČR E 24365

Ke stažení: <http://www.geology.cz/extranet/popularizace/cgs-v-mediich>

Kontakt: svet-geologie@geology.cz, www.geology.cz

Fotografie na obálce: Pavla Gürtlerová.

Fotografie: z archivu ČGS, není-li uvedeno jinak.